

Tallinna Haridusamet

11.12.2024 nr 9.5-2.2/24-25/8/23

**Tallinna Mustamäe Realgümnaasiumi
haldusjärelevalve õiendi kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tallinna Mustamäe Realgümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mare Tamm
järelevalve valdkonna peaekspert

Koopia: Tallinna Mustamäe Realgümnaasium, mreal@mreal.ee

735 0162
mare.tamm@hm.ee

Lisa
KINNITATUD

Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi korraldusega
„Tallinna Mustamäe Realgümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

TALLINNA MUSTAMÄE REAALGÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna Mustamäe Realgümnaasium (edaspidi *kool*) on Tallinna Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalõppeasutus aadressil E. Vilde tee 64, 13421 Tallinn, Harju maakond.
2. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 22.08.2024 korralduse nr 9.5-2.2/24-25/8/2 „Haldusjärelevalve algatamine Tallinna Mustamäe Realgümnaasiumis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtunud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikus õppekavas ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastab kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Mare Tamm, Keeleameti järelevalveosakonna peainspektor Roman Kallas ja vaneminspektor Silja Pertels.
5. Järelevalve algas 28.10.2024.
6. Järelevalves vesteldi eesti keele õppe korraldusest kooli juhtkonna ja pidajaga, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajatega, õpilaste ja lastevanemate esindajatega, tutvuti kooli dokumentatsiooniga selles valdkonnas ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Tallinna Mustamäe Realgümnaasium on eesti ja vene õppekeeles tegutsev munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III ja gümnaasiumiastmes. Koolis toimub statsionaarne õpe. Seisuga 02.10.2024 õppis koolis 840 õpilast, neist põhikoolis 719 ja gümnaasiumis 121 õpilast. Õppe- ja kasvatusala töötajaid oli koolis kokku 64. Kooli juhtkonna ja õpilaste sõnul on õppetöö rõhuasetus reaalinete õpetamisel. Kooli pidaja vaates on koolil pikaaegne kogemus eriklasside õppetöö korraldamisel.

Kooli õppekavas esinesid vastuolud õigusaktidega. Õppekava oli kehtestatud üldosa ja ainekavadega, kuid ainekavade valdkonnakavad ei olnud esitatud ühtsetena. Õppekava üldosas puudusid matemaatika ainekava õppemahus tehtud erisuste põhjendus, vähendatud oli kehalise kasvatusette nähtud mahtu, gümnaasiumi kohustuslike ja valikkursuste õppe maht ületas muu keele osakaal 40%, mille tulemusel ei ole eestikeelse õppe maht gümnaasiumis tagatud. Õppekavas puudus võimalus õpilastel valida kitsa ja laia matemaatika vahel ning tingimused üleminekuks laialt matemaatikalt kitsale matemaatikale ei olnud kajastatud. Nõuetekohased muudatused tuleb sisse viia keele ja kirjanduse, võõrkeelte, loodusainete, matemaatika, sotsiaal- ja kunstiainetes, tehnoloogia ning kehalise kasvatusette ainekavades. Õppekorralduses on vajalik tagada tunniplaani kooskõla õppekava tunnijaotusplaaniga.

Koolis on 64 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded: 58 õpetajat, direktor, 2 õppealajuhatajat, logopeed, koolipsühholoog ja sotsiaalpedagoog. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 41 õppe- ja kasvatusala töötajal. Kvalifikatsioon ei vastanud kehtivatele nõuetele 23 õpetajal.

Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv ei ole läbiviidava õppe- ja kasvatusettegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpiesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Õpetajad annavad kokku 1329 õppetundi nädalas, millest kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad annavad 69% tundidest ja kvalifikatsioonile mittevastavad 31%.

Eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal on koolis olnud läbi aastate oluliselt madalam riigi keskmisest. Koolis töötab 34 õppe- ja kasvatusala töötajat, kellele on kehtestatud eesti keele oskuse nõue C1-tasemele ja kes vastasid nõuetele. Lisaks on koolis 30 õpetajat, kelle puhul on nõutav B2 keeleoskuse tase ja kes järelevalve läbiviimise ajal vastasid kehtestatud nõuetele. Eesti keele ja eesti keeles õpetamise metoodika kursustel on aastatel 2021–2024 osalenud 12 kooli pedagoogi. Koolis on õpilastele tagatud venekeelne logopeedi, sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi tugiteenus. Eripedagoogi teenust kool ei paku.

Eesti keelt õpetatakse koolis eesti keele süvaõppega klassides ja tavaklassides, 1. ja 4. klassid on üle läinud eestikeelsele õppele. Reaalinete õpetamine toimub põhikoolis ja gümnaasiumis vene keeles. Kooli eesti keele ja eestikeelsete tundide vaatlusel ilmnes, et õpetajad eelistavad õpetamisel traditsioonilisi metoodilisi võtteid. Vähem pööratakse tähelepanu õpilaste seotud kõne kujundamisele, aineõppega seotud sõnavara arendamisele ja eestikeelsele terminoloogiale. Lähiajal tuleb koolil eesti keele õpetamise metoodikat ajakohastada ning tundide õppesisu seostada eestikeelse aineõppe vajadustega. Tähelepanu on vajalik pöörata aktiivset suhtlust võimaldavate õppeviiside kasutamisele ning lõimitud aine- ja keeleõppele (edaspidi *LAK-õpe*). Kool on süsteemselt viinud läbi sisehindamist võttes aluseks arengukava. Kooli tulemusnäitajate põhjal võib öelda, et põhikooli ja gümnaasiumi eesti keele eksamite tulemused on olnud siiski madalamad riigi keskmisest. Põhikoolis eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal on olnud võrreldes riigi ja linna keskmisega oluliselt madalam. Samuti on põhikooli lõpetanute matemaatika eksami tulemused olnud läbivalt madalamad kui Eestis kesmiselt, samas on 2023/2024. õa tulemused paranenud. Gümnaasiumi eesti keel teise keelena riigieksami

tulemused on olnud valdavalt Eesti keskmisest madalamad, kuid 2024. a andmetel on B2 keele- taseme saavutanute osakaal kõrgem ja keeletaseme saavutas ligikaudu kolmveerand kooli lõpe- tajatest. Gümnaasiumi laia matemaatika tulemused varieeruvad aastati, kuid on läbivalt mada- lamad võrreldes Eesti keskmise näitajaga.

Käesolev õiend saadeti kooli pidajale ja kooli direktorile ärakuulamiseks 27.11.2024.

OLUKORRA KIRJELDUS

Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasium on eesti ja vene õppekeeles tegutsev munitsipaalül- dhariduskool, mis asutati 1967. aastal ja mis korraldab õpet põhikooli I–III ja gümnaasiumi- astmes. Seisuga 02.10.2024 õppis koolis 840 õpilast, neist põhikoolis 719 ja gümnaasiumis 121 õpilast. Õppe- ja kasvatusala töötajaid oli koolis kokku 64. Koolis on eestikeelsele õppele üle läinud 1. ja 4. klassid, loodud on üskikud eesti keele süvaõppega klassid, ülejäänud klassides on venekeelne õpe. Gümnaasiumis pakub kool õpet keemia-matemaatika ja sotsiaal-humanitaar suundadel.

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

Koolil on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse¹ (edaspidi *PGS*) järgselt direktori poolt kehtes- tatud õppekava, millele on andnud arvamuse õppenõukogu², hoolekogu³ ja õpilasesindus⁴. Kool õppekava on avalikustanud veebilehel⁵.

1.1. Kooli õppekava üldosa

Põhikooli riikliku õppekava⁶ (edaspidi *PÕK*) ja gümnaasiumi riiklikus õppekava⁷ (edaspidi *GÕK*) kohaselt koosneb kooli õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Kooli õppekava on järelevalves hinnatud vastavalt PÕKile, GÕKile, põhikooli lihtsustatud riiklikule õppe- kavale⁸ ja põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele⁹.

Kooli õppekava üldosa ei ole kooskõlas PÕKis ja GÕKis sätestatuga ja vajab täiendamist.

1.1.1. PÕK¹⁰ sätestab, et kooli õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Koo- lis, kus õpet viiakse läbi nii põhikooli riikliku õppekava kui ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel, esitatakse kooli õppekava osana nii ainevaldkondade kavad, mis lähtuvad põhikooli riiklikust õppekavast, kui ka õppeainete ainekavad ja/või tegevusvaldkondade kavad, mis lähtuvad põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast. GÕK¹¹ sätestab, et kooli õppekava koosneb üldosast ning ainevaldkonniti või lõimituna koondatud kohustuslike kursuste kavadest, valikõppeainete kavadest ja valikkursuste kavadest. Valikkursuste kavad võib kool esitada eraldi või ainevaldkonnakavades.

Järelevalvele esitatud ainekavad ei olnud nõuetekohased: ainevaldkonnakavad olid esitatud iga klassi kohta eraldi, mille tõttu õppekava valdkonna- ja ainekavade õpitulemused ja õppesisu olid eraldiseisvad, kuigi need tuleb esitada ühtsena iga valdkonna kaupa. Samuti puudus neil viide kehtestatud õppekava juurde kuulumise kohta.

Kohapealse järelevalve ja ärakuulamise vahepealsel ajal (14.11.2024) esitas direktor järeleval- vele enda poolt digiallkirjastatud kooli õppekava, mille üldosasse oli lisatud muudatusena

¹ PGS, § 17 lg 2.

² Kooli õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 1-3.2/1.

³ Hoolekogu 28.08.2024 koosoleku protokoll nr 1-3.3/4.

⁴ Õpilasesinduse 04.09.2024 koosoleku protokoll nr 1-3.5/1.

⁵ PGS, § 69 lg 1.

⁶ Vabariigi Valitsuse 01.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 24 lg 5.

⁷ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“, § 1 lg 3.

⁸ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“.

⁹ Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (kehtiv redaktsioon alates 01.09.2023).

¹⁰ PÕK, § 24 lg 5.

¹¹ GÕK, § 19 lg 5.

õppekava sisukord ja ainekavad.

Juhime siinkohal tähelepanu, et igasuguste muudatuste tegemisel kooli õppekavas, tuleb esitada vastavad muudatused enne õppekava kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

1.1.2. PÕK¹² sätestab, et kooli õppekava üldosas tuleb esitada riiklikus õppekavas esitatud kohustuslike õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Kooli õppekava üldosas ei ole selgitatud, kuidas kasutatakse põhikoolis lisatud matemaatika tunde.

1.1.3. PÕK¹³ sätestab, et kehalises kasvatuses on kokku 22 tundi. Kooli õppekavas on 2024/2025. õa-l kehalise kasvatus tunde arvestuslikult kokku kooliastmeti 20 tundi ja lisatud on selgitus, et 2. ja 5. klassides on õppeaine mahtu vähendatud matemaatika tundide arvelt (st matemaatika tundide arvu on suurendatud), arvestades kooli eripära.

Juhtkond selgitas, et liikumistundide arvu vähendati, kuna kooli üldtööplaanis on õpilastele määratud õppeaasta jooksul spordi- ja liikumispäevad, mis tagavad kehalise kasvatus õppe mahu ning õpetajate töökavad peavad lähtuma õpilase ettenähtud õpitulemustest.

Selgitame, et riiklikus õppekavas määratud õppeaine maht peab olema kooli õppekavas tagatud. Õppetundide kogumaht peab arvestuslikult välja andma kohustusliku õppemahu. Koolil tuleb oma õppeinfosüsteemis õppetöö kajastamisel arvestada, et kui tundide pikkused on erinevad arvestuslikust ühikust, siis kokku peab õppemaht saama siiski kajastatud vastavalt õppekavas sätestatud kohustusliku õppe mahule. Õppekavas sätestatud kohustuslik õppemaht kehtib ühtluskooli põhimõttel kõikidele koolidele samadel alustel.

1.1.4. PGS¹⁴ sätestab, et gümnaasiumis läbiviidavas õppes võib alates 2024/2025. õa-st kuni 2029/2030. õa-ni olla muu keele osakaal kuni 40% kooli õppekavas määratud õppe mahust. Kooli õppekavaga määratud kohustuslike ja valikkursuste maht ei taga 60% ulatuses eestikeelset õpet ja muu keele osakaal õppes ületab 40%. Kooli õppekavas¹⁵ on sätestatud õppekoormus keemia-matemaatika suunal 112 kursust ja sotsiaal-humanitaar suunal 114 kursust. Kooli mõlema suuna valikained on õpilastele kohustuslikud ja õpilane neid ise valida ei saa.

Kooli õppekava alusel järelevalves kontrollitud eestikeelse õppe maht oli keemia-matemaatika suunal 51% kursuste kogumahust ja sotsiaal-humanitaar suunal 50,8%. Selgitame, et eesti keeles omandatud gümnaasiumihariduse ning seda kinnitava gümnaasiumi lõputunnistuse väljastamiseks peab gümnaasiumi lõpetamiseks minimaalselt 60% õppest olema õpilasel läbitud eesti keeles. Keeleseaduse¹⁶ kohaselt loetakse haridus eesti keeles omandatuks juhul, kui vähemalt 60% õppetööst on toimunud eesti keeles ning isik, kes on eesti keeles omandanud gümnaasiumihariduse, ei pea eesti keele tasemeeksami sooritama¹⁷. See tähendab, et õpilasele väljastatava gümnaasiumi lõputunnistusega kinnitab kooli direktor, et õpilane on läbinud gümnaasiumi jooksul minimaalselt 60% õppest eesti keeles ning õpilase keeleoskustaset saab lugeda võrdväärseks C1 keeletasemega.

Juhtkond sõnul on olukord tõepoolest selline, kuna eesti keele osakaalu arvestuse aluseks võeti varasemalt väiksem lubatud gümnaasiumi õppekoormus (96 kursust) ja mitte kooli õppekavas kehtestatud mahtu, mis on vastavalt 112 ja 114 kursust¹⁸. Juhtkond lubas lähiajal astuda saame olukorra muutmiseks, kuigi 12. klassile on õppeaasta käigus muudatuste tegemine raske.

1.1.5. GÕK¹⁹ sätestab, et õpilase õppekoormusesse kuuluvad kohustuslikud kursused ainevaldkondades, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel. Kitsa mate-

¹² PÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹³ PÕK, lisa 2 p. 1.2.

¹⁴ PGS, § 100¹⁶ lg 1.

¹⁵ Kooli õppekava, p 2.2.2.1.

¹⁶ Keeleseadus, § 26 lg 4.

¹⁷ Keeleseadus, § 26 lg 3.

¹⁸ Kooli õppekava, p 2.2.

¹⁹ GÕK, §11 lg 4.

maatika järgi õppinud õpilastel on õigus minna üle laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale. Kooli õppekava gümnaasiumi osas puudub kitsas matemaatika ainekava ja kirjeldatud ei ole ülemineku tingimusi vastavalt GÕKi²⁰ nõudele.

1.2. Tähelepanek seoses kooli õppekava üldosaga

Viia soovi korral õppekava üldosas sätestatud loovtöö ja uurimistööga seotud tehnilised nõuded soovituslikku juhendmaterjali, mis sellisel juhul peaks olema kehtestatud õppekava lisana.

1.3. Põhikooli ainevaldkonnakavad

Vastuolud PÕKis sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: keel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika, loodusained, sotsiaalsed, kunstiained, tehnoloogia ja kehaline kasvatus.

- 1.3.1. Keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, loodus-, sotsiaal- ja kunstiainetes, tehnoloogia ja kehalise kasvatuses valdkonnakavad ei vasta PÕKis²¹ esitatud nõuetele, sest need pole esitatud tervikuna.
- 1.3.2. PÕKi²² nõuetele ei vasta loodusõpetuse ja geograafia ainekavad, sest need on osaliselt kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.
- 1.3.3. PÕKi²³ nõuetele ei vasta inglise keele ainekava (A-võõrkeel), mis on kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.
- 1.3.4. PÕKi²⁴ nõuetele ei vasta matemaatika ainekava I ja III kooliastme õpitulemused ja õppesisu, sest see on kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.
- 1.3.5. PÕKi²⁵ nõuetele ei vasta inimeseõpetuse ainekava, sest õpitulemused ja õppesisu on klassiti kirjeldamata.
- 1.3.6. PÕKi²⁶ nõuetele ei vasta ajaloo ainekava, sest klassiti kirjeldatud õpitulemused ja õppesisu ei ole omavahel kooskõlas.

1.4. Gümnaasiumi ainekavad ja kursused

Vastuolud GRÕKis sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: keel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika, loodus-, sotsiaal- ja kunstiained ning kehaline kasvatus.

- 1.4.1. Eesti keel teise keelena ainekava ei vasta GRÕKi²⁷ nõuetele, sest puuduvad kursused kirjeldatud õpitulemused ja õppesisu.
- 1.4.2. Võõrkeelte ainekavad ei vasta GRÕKi²⁸ nõuetele, sest osaliselt puuduvad kursuste kaudu kirjeldatud õpitulemused ja õppesisu.
- 1.4.3. Matemaatika valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁹ nõuetele valdkonnakava ning kitsa ja laia matemaatika ainekavad. Terviklik valdkonnakava puudub, sest kitsa matemaatika ainekava ei ole esitatud. Laia matemaatika ainekavas ei ole kõiki õpitulemusi.
- 1.4.4. Sotsiaalainete valdkonna ainekavad ei vasta GRÕKi³⁰ nõuetele, sest ainekavad on kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.

1.5. Muutmist vajavad kohad põhikooli valdkonnakavadele ja ainekavades

- 1.5.1. Ainevaldkonnas keel ja kirjandus koondada ühtseks dokumendiks põhikooli kirjanduse ainekava, eesti keel teise keelena ainekava ja vene keele ainekava.
- 1.5.2. Ainevaldkonnas võõrkeeled lähtuda võõrkeelte ainekava struktuuris väljundipõhisest õppesistemi ning tuua välja esmalt õpitulemused, mida õpilane peab saavutama, ning alles

²⁰ GÕK, lisa 5 p 1.3.

²¹ PÕK, § 24 lg 5.

²² PÕK, lisa 4 p-d 2.1. ja 2.4.

²³ PÕK, lisa 8 p 2.1.

²⁴ PÕK, lisa 5 p 2.1.

²⁵ PÕK, lisa 6 p 2.1.

²⁶ PÕK, lisa 6 p 2.2.

²⁷ GÕK, § 19 lg 5; GÕK lisa 1 p 2.4.

²⁸ GÕK, lisa 7: B2-keeleoskustasemega võõrkeel, B1-keeleoskustasemega võõrkeel.

²⁹ GÕK, § 19 lg 5; lisa 5.

³⁰ GÕK, § 19 lg 5; lisa 6.

seejärel sobiv õppesisu, mis peab lähtuma õpitulemustest. Täpsustada A-võõrkeele teemavaldkonnad, sest lisandunud on teemavaldkond "meedia". Parandada ja asendada valdkonnakava kooliastme "õpieesmärgid" "teadmiste, oskuste ja hoiakutega".

- 1.5.3. Ainevaldkonnas matemaatika vaadata üle 4. klassis saavutatavad õpitulemused, mida on teiste klassidega võrreldes ebaproportsionaalselt vähe. Mõelda sisuliselt läbi II kooliastme õpitulemused teemal "*probleemide lahendamine*" ja uuendada õppevahendite linkide infot.
- 1.5.4. Ainevaldkonnas loodusained jätta loodusõpetuse ainekavast välja II kooliastme teemad *pinnamood* ja *Eesti koosluste ülevaade*, mida ei ole riiklikus ainekavas. Korrastada loodusõpetuse ainekava nii, et teema, sisu ja õpitulemused on omavahel seotud klassiti, lähtudes kehtivast ainekavast. Esitada tervikuna kogu loodusõpetuse ainekava, et mitte korrata infot. Alustada geograafia ainekava õpitulemustest ja korrastada need vastavalt kehtivale ainekavale, korrigeerides teemade nimetused. Nimetada ümber 7. 8. ja 9. klassides bioloogia ainekava eesmärgid vastavalt kehtivale ainekavale. Uundada keemia ja füüsika ainekavades õppe-eesmärkide väljendid vastavalt kehtivale PÕKile³¹.
- 1.5.5. Sotsiaalainete valdkonnas korrastada inimeseõpetuse ainekava struktuur, hindamise kirjeldus ja tekst. Õppeaine kirjelduses esitada üldine info, et vältida klassiti esinevaid kordusi. Lisada tuleb teadmiste, oskuste ja hoiakute ning õpitulemuste loend kooliastmeti, mis on praegu esitatud I kooliastmes eesmärkidena. II ja III kooliastmel puudub teadmiste, oskuste ja hoiakute osa. I kooliastme klassidele ei ole õpitulemusi kohandatud õppijast lähtuvalt, teistes kooliastmetes on need klassiti küll jagatud, kuid ei ole kitsendatud ega temaatiliselt seostatud. 2. klassi hindamiskriteeriumid kirjeldavad ekslikult loodusvaldkonna õpet. I kooliastme teemade sisu loend viia vastavusse hindamise osas kirjeldatuga.

Ajaloo ainekavas puuduvad õppeaine kirjeldus, teadmiste, oskuste ja hoiakute ning õpitulemuste loend kooliastmeti. Korrigeerida tuleb 9. klassi õppe- ja kasvatuseesmärgid ning korrastada struktuuri ja teksti. Ühtlustada II ja III kooliastme õppeteemad ja hindamise kirjeldus ning viia vastavusse õppekava põhimõtetega. Õppekirjandus esitada kirjetena, mis viitavad väljaandmise a-le ja õppematerjalide nimetustele.

Ühiskonnaõpetuse ainekava esitada tervikuna, mis koosneb klasside õpitulemustest ja õppesisust. Hindamise kirjeldus muuta vastavaks õppekava põhimõtetele ja uuendada õppekirjandust. Lisada kodukohaga seotud teemade juurde konkreetseid näited.

1.6. Muutmist vajavad kohad gümnaasiumi valdkonna- ja ainekavades

- 1.6.1. Ainevaldkonnas keel ja kirjandus kirjeldada, kuidas korraldab kool 1/3 õppet praktiliste ülesannete kaudu. Koondada vene keele, kirjanduse, eesti keel teise keelena valdkonnakavad tervikdokumendiks.
- 1.6.1. Võõrkeelte ainevaldkonnas lähtuda struktuuris õpitulemustest, tuues välja õpitulemused, mida õpilane peab saavutama ning seejärel õppesisu. Asendada termin "õpieesmärgid" "teadmiste, oskuste ja hoiakutega" vastavalt valdkonnakavale. Korrigeerida õppesisu vastavalt GRÕKis³² esitatud teemavaldkondadele. Inglise ärikeele õpitulemuste kirjeldamisel lähtuda suhtluspädevusest ja ärivaldkonnas suhtlemiseks vajalikust keeleoskusest.
- 1.6.2. Loodusainete ainevaldkonnas kasutada geograafia, keemia ja bioloogia ainekavade õppe-eesmärkide asemel väljendit „teadmised, oskused ja hoiakud“.
- 1.6.3. Viia sotsiaalainete ainevaldkonna inimeseõpetuse ainekava hindamise kirjeldus kooskõlla kehtiva õppekava põhimõtetega. Ajaloo ainekavas lisada õppeaine kirjeldus, kooliastme teadmiste, oskuste ja hoiakute loend ning viia vastavusse hindamise kirjeldus kehtiva õppekava põhimõtetega³³.

³¹ PÕK, lisa 4 p-d 2.3., 2.5.

³² GÕK, lisa 7, B2-keeleoskustasemega võõrkeel, B1-keeleoskustasemega võõrkeel.

³³ GÕK, lisa 6 p 2.1.

1.7. Ettepanek direktorile

Kooli õppekava täiendamisel ja parandamisel arvestada punktides 1.2, 1.5 ja 1.6 esitatud ettepanekutega ja viia muudatused sisse õppekava üldosasse ja põhikooli ja gümnaasiumi valdkonna- ning ainekavadesse.

1.8. Ettekirjutused pidajale

- 1.8.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ järgmistes osades:
- 1.8.1.1. Tagada kooli õppekava koostamine õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavades vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikele 5 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikele 5 ja õiendi punktis 1.1.1. sätestatule.
- 1.8.1.2. Tagada kooli õppekava üldosas matemaatika ainekava õppemahus tehtud erisuste tegemise põhjenduste esitamine, vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktile 2.
- 1.8.1.3. Tagada kehalise kasvatuse õpetamine riiklikus õppekavas ettenähtud mahus vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 2 punktile 1.2.
- 1.8.1.4. Tagada kooli õppekavas määratud õppe mahust gümnaasiumi kohustuslike ja valik-kursuste muu keele osakaalu maht mitte rohkem kui 40% vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 100¹⁶ lõikele 1, tagamaks seeläbi eestikeelse õppe mahu ettenähtud ulatuses.
- 1.8.1.5. Tagada kooli õppekavas õpilase õppekoormusesse kuuluvate kohustuslike kursuste ainevaldkondade esitamine, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel ning sätestatada tingimused kitsalt matemaatikalt üleminekuks laiale matemaatikale ning laialt matemaatikalt kitsale matemaatikale vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lõikele 4 ja lisale 5.

Ettekirjutuse punkti 1.8.1 täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

- 1.8.2. Tagada kooli õppekava põhikooli ainekavade vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ järgmistes punktides:
- 1.8.2.1. Tagada kooli õppekavas keele ja kirjanduse, võõrkeelte, loodusainete, matemaatika, sotsiaalainete, kunstiainete, tehnoloogia ja kehalise kasvatuse valdkonnakavade esitamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikele 5.
- 1.8.2.2. Tagada kooli õppekavas inglise keele ainekava kirjeldamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisale 8.
- 1.8.2.3. Tagada kooli õppekavas matemaatika ainekava I ja III kooliastme õpitulemused ja õppesisu kirjeldamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisale 5.
- 1.8.2.4. Tagada kooli õppekavas loodusõpetuse ja geograafia ainekavade kirjeldamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisale 4.

Ettekirjutuse punkti 1.8.2 täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

- 1.8.3. Tagada kooli õppekava gümnaasiumi ainekavade kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ kehtestatuga järgmistes punktides:
- 1.8.3.1. Tagada kooli õppekavas gümnaasiumi eesti keel teise keelena ainekava õpitulemused ja õppesisu kirjeldused kursustena vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisale 1.

- 1.8.3.2. Tagada kooli õppekava gümnaasiumi võõrkeelte ainekavas õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused kursuste kaupa vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisale 7.
- 1.8.3.3. Tagada, et kooli õppekavas on gümnaasiumi matemaatika ainevaldkonnas esitatud kitsa matemaatika ainekava vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisale 5.
- 1.8.3.4. Tagada kooli õppekavas gümnaasiumi sotsiaalainete valdkonna ainekavade kirjeldused vastavalt kehtivale Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 6.

Ettekirjutuse punkti 1.8.3. täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Õppe ja kasvatus korraldus määratakse kooli õppekavas³⁴, lähtudes riiklikus õppekavas esitatud nõuetest ning kooli õppe- ja kasvatusetegevus peab järgima õppekavas sätestatud. Kool peab õppetööd korraldades lähtuma õppekavast, mis on kooli õpingute alusdokument³⁵. Kooli õppekava järgselt on kooli eripäraks loodus- ja reaalinete kallakuga hariduse edendamine.

2.1. Seadus sätestab³⁶, et direktor kehtestab kooli päevakava koos tunniplaani³⁷, mis on päevakava osa. Koolil oli direktori poolt kehtestatud³⁸ päevakava, mis kajastas õppetegevuste ning õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Direktor oli kinnitanud³⁹ eraldi käskkirjaga tunniplaani, mis ei olnud päevakava osa.

Direktori ütles vestlusel, et päevakava tema arvates üldisem korraldus, tunniplaani aga muutlik ning seepärast on direktor lisanud tunniplaani juurde võimalusena sätte muudatuste tegemise kohta ilma päevakava kinnitamata. Muudatusi teeb õppealajuhataja.

Selgitame, et seaduses ja määruses sätestatu mõte on tagada päevakava kui alus, millest lähtub tunniplaani koostamine ja selle muutmine, tagades selliselt päevakava põhimõtted.

Kooli tundide ja vahetundide pikkus vastas nõuetele⁴⁰.

Direktor kinnitas järelevalve ajal päevakava koos tunniplaani⁴¹.

2.2. Kooli õppekava tunnijaotusplaan vastas põhikooli õpilaste suurimale lubatud nädalakoormusele⁴². Samas ei olnud kõikide klasside tunniplaani kooskõlas tunnijaotusplaaniga, ületades *Kiusamisest Vabaks*-tunniga (edaspidi KiVA) õpilase lubatud nädalakoormuse.

Juhtkonna sõnul on algklassides antud tund kaks korda kuus, vanemates klassides kord kuus. Kool on lubanud astuda lähiajal samme, lõimimaks KiVa tegevusi õppeprotsessi.

2.3. 1.-4. klassi õpilastele pakub kooli pidaja tasuta huviringe. Õppekavas on sätestatud, et juhul kui lapsevanem ei soovi, et tema laps ringides osaleks, tuleb esitada loobumisavaldus. Juhtkonna selgitusel võetakse vanemalt loobumisavaldus ja mitte nõusolek osalemiseks, sest loobujad on olnud vähe.

Juhime tähelepanu sellele, et õppekavavälistes tegevustes osalemine on õpilasele vabatahlik ning nendes osalemiseks tuleb lapse ametlikult esindajalt küsida nõusolekut, mis on dokumenteeritud ja lapsevanema poolt allkirjastatud.

---

³⁴ PGS, § 15 lg 1.

³⁵ PGS, § 17 lg 1.

³⁶ PGS, § 25 lg 6.

³⁷ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

³⁸ Direktori 30.08.2024 käskkiri nr 1-2/55 „Õppeaasta 2024/2025 päevakava kinnitamine“.

³⁹ Direktori 12.09.2024 käskkiri nr 1-2/8 „Õppeaasta 2024/2025 üldtunniplaani“.

⁴⁰ PGS, § 24 lg 5.

⁴¹ Direktori 01.11.2024 käskkiri nr 1-2/22 „Õa 2024/2025 päevakava kinnitamine“.

⁴² PÕK, § 15 lg 3.

2.4. Kooli õppekava kohaselt toimub hindamine viiepallisüsteemis⁴³. Põhikoolis on koondhindeks veerandi, poolaasta, õppeaasta hinne ning gümnaasiumi astmes kursuse ja kooliastme kokkuvõttev hinne. Õpetaja sõnastab õpilasele kujundava hindamise e-päevikus kord aastas. Järelevalves vaadeldud klassipäevikud olid (seisuga 23.10.2024) õppeinfosüsteemis eKool nõuetekohaselt sisse viidud ning sissekantud hinded, kodused ülesanded vastasid määruses sätestatud nõuetele⁴⁴. Vaadeldi eesti keele ja eestikeelsete tundide sissekandeid ning võrreldi kooli õppekava ja kehtivat tunniplaani kokku 20 klassis (1., 4., 6., 7.a, 9., 10., 11. ja 12. klassid).

Juhime tähelepanu, et mitmete õpetajate põhikooli klassipäevikute sissekanded olid formaalsed, st oli märgitud tunni teema, kuid puudus tunni eesmärk, tegevused või läbiviidud õppe sisu. Näiteks olid sissekannetes märksõna „tööraamat“, „tööleht“, „harjutamine“ või „kordamine“, mis ei anna teavet tunnis toimunu kohta.

Õppealajuhataja sõnul peavad õpetajad täitma päevikuid kokkulepitud kriteeriumite alusel, mida tutvustatakse õppenõukogus igal aastal ja tegemist on eksimusega.

2.5. PGSi⁴⁵ kohaselt on klassi täitumuse ülemine piinorm põhikoolis on 24 õpilast. Kooli pidaja võib erandjuhul direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul suurendada õpilaste arvu üle käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud piinormi üheks õppeaastaks konkreetses klassis juhul, kui kõik tervisekaitse- ja ohutusnõuded on täidetud⁴⁶. Koolis oli suurendatud õpilaste arvu 15 klassis nõuetekohaselt⁴⁷.

2.6. Õppekava kohaselt⁴⁸ toimub õpetajate koostöö ainevaldkonniti aineseksioonides, mille tööd koordineerib aineseksiooni juht. Kõik aineõpetajad koostavad tööplaani.

Õpetajad rääkisid vestlusel, et aineseksioonide ülesandeks on kavandada projektinädalaid, keelepäevi ja ainenädalaid. Õpetaja koostab siseveebis iganädalaselt tööplaani, esitades tundide teemad, meetodid, õpitulemused, läbivad teemad ja hindamiskriteeriumid, mida jälgivad õppealajuhatajad. Samas selgus, et õpetajate vahelist lõimitud aine- ja keeleõpet süsteemselt ei praktiseerita.

Õppenõukogu protokollidest nähtus, et arutatud on õppetulemusi, õpilaste järgmisesse klassi üleviimist ja täiendavale õppetööle jätmist, tehtud ettepanekuid ja kinnitanud üldtööplaani, kavandanud eestikeelsele õppele üleminekut.

2.7. Direktor on määranud vastavalt seadusele⁴⁹ haridusliku erivajadusega õpilase (edaspidi *HEV-õpilane*) õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*). Üldtööplaani kohaselt täidavad õpilase individuaalset arengukaarti (edaspidi *IJK*) klassiõpetajad ja individuaalse arengu jälgimise kaarti HEVKO koos õpetajatega.

Kooli ainekonsultatsioonide ajagraafik on avalikustatud kooli veebilehel.

2.8. Kooli õppekavas⁵⁰ on sätestatud HEV-õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord. Tegevust koordineerib tugimeeskond, kuhu kuuluvad HEVKO, tugispetsialistid ja õpiabirühma õpetajad. Üldtööplaani kohaselt kinnitab direktor HEV-õpilaste spetsialistide nõustamise tunniplaani, logopeediliste rühmade ning eripedagoogi nimekirjad ja tunniplaani, õpiabirühmad. Direktor esitas järelevalves vastavad dokumendid.

⁴³ Kooli õppekava, ptk 11.

⁴⁴ Haridus- ja Teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, §-d 11–13.

⁴⁵ PGS, § 26 lg 1.

⁴⁶ PGS, § 26 lg 3.

⁴⁷ Hoolekogu 28.08.2024 protokoll nr 1-3.3/4; direktori 29.08.2024 avaldus nr 1-3.3/4; Tallinna Haridusameti juhataja 24.10.2024 käskkiri nr T-7-1/24/498.

⁴⁸ Kooli õppekava, ptk 10.

⁴⁹ PGS, § 46 lg 2.

⁵⁰ Kooli õppekava, p 5.

2.9. PGSi⁵¹ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama⁵² tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse.

Koolis töötasid järelevalve ajal logopeed, koolipsühholoogi ja sotsiaalpedagoog. Koolis ei ole käesoleval õa-l eripedagoogi. 29-le õpilasele on kooliväline nõustamismeeskond määranud eripedagoogi teenuse, kuid kool seda ei paku. Juhtkonna sõnul lõppes töösuhe eripedagoogiga ootamatul enne kooliaasta algust ja praegu otsitakse uut inimest. Direktori sõnul ei ole õnnestunud seni leida spetsialisti ka õppenõustamiskeskusest.

Koolis saavad tõhustatud tuge 27 õpilast (EHIS, seisuga 14.10.2024) ja erituge 7 õpilast. Direktori sõnul on koolis olnud kümme aastat eriklassid, mille õppekorraldus on integreeritud osaliselt suurde klassi õpilaste sotsialiseerumise eesmärgil eakaaslastega. IÕK-de koostamise eest vastutab eriklassis HEVKO, dokumendid on kinnitanud direktor.

2.10. PGSi⁵³ kohaselt viiakse õpilase arengu toetamiseks temaga koolis läbi vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Koolil on arenguvestluste läbiviimise kord⁵⁴. Kooli õppekava⁵⁵ kohaselt viib vestluse läbi klassijuhataja.

Juhtkonna sõnul täidetakse enne vestlust ettevalmistusleht, vestlus protokollitakse ning õppeaasta lõpus koostab klassijuhataja ülevaate vestlust tulemustest. Mõni protsenti vanematest ei osale vestlusel ja sellisel puhul pöördudakse sotsiaalpedagoogi poole. Hoolekogu esindajad kinnitasid, et arenguvestlused on toimunud nende lapsele igal aastal.

Selgitame, et seaduses sätestatu eesmärk on, et iga õpilasega vähemalt kord õppeaastas viiakse läbi tema arengut puudutav vestlus. Selleks, et iga vanem osaleks vestlusel, tuleb vajadusel veelgi enam selgitada arenguvestluste olulisust klassikoosolekutel ja hoolekogu kaudu ja võtta vanema keeldumise puhul temalt kirjalik kinnitus (põhjendus) vestlusest keeldumise kohta. Selliselt on koolil alus teavitada linnavalitsust vanema koostööst keeldumise kohta kooliga.

Ettepanekud direktorile

2.10.1. Tagada õpilase seaduslikul esindajale võimalus esitada soovi korral allkirjastatud avaldus õppekavavälistes tegevustes osalemiseks, et tagada isikule tahteavalduse võimalus.

2.10.2. Arendada õpetajate vahelist koostööd kõikides kooliastmetes eesmärgiga suurendada igapäevaselt lõimitud aine- ja keeleõpe rakendamist.

2.11. Ettekirjutused pidajale

2.11.1. Tagada koolis õppe- ja kasvatustegevuse korraldus õppekavas sätestatu kohaselt, viies tunniplaaniga kooskõlla tunnijaotusplaaniga või muuta kooli õppekava, et see oleks kooskõlas kooli tegeliku praktikaga, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 1 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 1 sätestatust. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

2.11.2. Tagada koolis kõigi õpilastega arenguvestluste läbiviimine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetest 5 ja 6. Täitmise tähtaeg: 01.06.2025.

2.11.3. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugi-spetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2 ning § 74¹ lõikest 7. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

Ärakuulamisel palus kool ettekirjutuse punkti 2.12.3. täitmise tähtaaja pikendamist kuni 01.09.2025, arvestada reaalsust, sest kool otsib võimalusi ning hetkel nendele õpilastele on suu- rendatud teiste tugiteenuste abi.

⁵¹ PGS, § 37 lg 2.

⁵² PGS, § § 74¹ lg 7.

⁵³ PGS, § 37 lg 5.

⁵⁴ Hoolekogu 13.02.1019 koosoleku protokoll nr 2 „Tallinna Mustamäe reaalgümnaasiumi õpilase arenguvestluste korraldamise tingimused ja kord“.

⁵⁵ Kooli õppekava, p 2.15.

Juhime tähelepanu, et õpilastele peab olema tagatud eripedagoogiline tugiteenus kogu õppeaasta jooksul ja tugispetsialistide teenuse rakendamiseks peab võimalused looma kooli pidaja ning teenuse rakendamise korraldama direktor, tehes kõik endast oleneva tugispetsialisti leidmisel. Õpilastele teiste tugiteenuste määramine ei asenda ettenähtud teenuse pakkumist.

3. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, eesti keele oskus

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses⁵⁶ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (seisuga 28.10.2024) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele. Täiendavalt oli vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses⁵⁷ kehtestatule.

3.1. Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 64: 58 õpetajat, direktor, 2 õppealajuhatajat, logopeed, koolipsühholoog, sotsiaalpedagoog. Direktor töötab 1,0 ametikohale lisaks ka õpetajana (0,14 ametikohta). Mõlemad õppealajuhatajad töötavad lisaks õpetajatena (kumbki 0,25 ametikoa).

3.2. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 41 õppe- ja kasvatusala töötajal. Kvalifikatsioon ei vastanud kehtivatele nõuetele 23 isikul, mis on 35 % õpetajate koguarvust.

Kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel (õppetunnid ja koormus vastavalt EHISe andmetele seisuga 28.10.2024).

- 1) Õpetaja (klassiõpetaja I–II kooliaste 15 t; loodusõpetus II kooliaste 6 t; eesti keel teise keelena I–II kooliaste 14 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 2) Õpetaja (eesti keel teise keelena II–III kooliaste 25 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 3) Õpetaja (eesti keel teise keelena II–III kooliaste 25 t, gümnaasiumis karjääriõpe 3 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 4) Õpetaja (eesti keel teise keelena ja inglise keel II kooliastmes ja gümnaasiumis) – puudub õpetajakutse.
- 5) Õpetaja (eesti keel teise keelena I kooliaste 10 t, II kooliaste 2 t; inimeseõpetus II–III kooliaste 4 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 6) Õpetaja (muusika II–III kooliaste 6 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 7) Õpetaja (füüsika III kooliaste 15 t, loodusõpetus 4 t; gümnaasium füüsika 10 t) – puudub õpetajakutse.
- 8) Õpetaja (matemaatika II kooliaste 15 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 9) Õpetaja (kehaline kasvatus I kooliaste 24 t) – puudub õpetajakutse.
- 10) Õpetaja (kehaline kasvatus II–III kooliaste) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 11) Õpetaja (loodusõpetus II–III kooliaste 7 t; geograafia 3 t; inim- ja loodusgeograafia 6 t gümnaasiumis) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 12) Õpetaja (tehnoloogia II kooliaste 7 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 13) Õpetaja (liikumisõpetus II kooliaste 13 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 14) Õpetaja (muusika I–II kooliaste 12 t) – puudub õpetajakutse.
- 15) Õpetaja (eesti keel teise keelena I kooliaste 19 t, klassiõpetaja 15 t) – puudub õpetajakutse.
- 16) Õpetaja (matemaatika II–III kooliaste 15 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 17) Õpetaja (inglise keel I–III kooliaste 26 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 18) Õpetaja (inglise keel I–III kooliaste 19 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 19) Õpetaja (eesti keel teise keelena I kooliaste 5 t, klassiõpetaja 13 t) – puudub õpetajakutse.

⁵⁶ PGS, 74¹.

⁵⁷ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

- 20) Õpetaja (gümnaasiumis planimeetria, majandusmatemaatika, 3 t) – puuduvad magistriskraad ja õpetajakutse.
- 21) Õpetaja (ajalugu II kooliaste 9 t, ühiskonnaõpetus 3 t) – puudub õpetajakutse.
- 22) Õpetaja (bioloogia III kooliaste) – puudub õpetajakutse.
- 23) Õpetaja (inglise keel II-III kooliaste 17 t, gümnaasiumis 9 t) – puuduvad magistriskraad ja õpetajakutse.

3.3. Koolil oli hoolekogu poolt kehtestatud⁵⁸ ja nõuetele⁵⁹ vastav õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatav avaliku konkursi kord.

Direktori sõnul avaldavad nad õpetaja vaba ametikoha töökuulutusi kooli ja haridusameti veebilehel, CV-keskuses, ülikoolide listidesse. Järelevalvele esitati kohapeal 2024. a korraldatud konkursside kuulutused ja komisjoni protokollid, mis tõendasid, et konkursid olid korrektselt läbi viidud. Juhtkond lisas vestlusel, et mitmed nende kooli lõpetajad on asunud koolis osakoor-musega tööle matemaatika õpetajatena, kuna vajasid ülikooli poolt praktikakohta. Vestlusel kinnitasid õpetajad, et alustavatele õpetajatele määratakse kolleegide hulgast mentor.

3.4. Määruse⁶⁰ kohaselt kantakse õpetajate, koolijuhtide ja tugispetsialistide kohta õpetajate ja akadeemiliste töötajate alamregistrisse muude andmete hulgas nende vastavus kvalifikatsiooninõuetele. EHISe⁶¹ sissekannetes (seisuga 28.10.2024) esines koolil puudusi.

Järelevalve aja viis kool EHISes sisse parandused ja täiendused õpetajate isikukaartidel kvalifikatsiooninõuetele vastavate andmete osas.

3.5. Seadus⁶² sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatusgevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Õpetajad annavad koolid kokku 1329 tundi nädalas, sealhulgas kvalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad 924 tundi (69%) ja õpetajad, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, 405 tundi (31%). Eeltoodust tulenevalt ei ole koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatusgevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Pidaja ja direktori sõnul ei ole kool otseselt hinnanud kvalifikatsioonile vastavuse seost piisavuse nõude täitmisega. Kõige tähtsam on olnud leida õpetaja iga klassi ette õppetöö läbiviimiseks.

Äraakuulamisel ei olnud kool nõus väitega, et piisavuse nõue ei ole tagatud, tuues välja asjolu, et mitmed kvalifikatsioonile mittevastavad õpetajad õpivad tasemeõppes ja taotlevad edaspidi õpetajakutset.

Selgitame, et kool peab tagama püsivalt, kogu aeg, õpilastele kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmise ning õpitulemuste saavutamise.

3.6. Pedagoogide riigikeeleoskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁶³, mis sätestab, et C1-tasemel eesti keele oskus on nõutav⁶⁴ õppeasutuste juhtidel ja õppealajuhatajatel, samuti õpetajatel, kes töötavad üldhariduskoolis ja kes õpetavad eesti keeles. Vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse õpetajatelt ja abiõpetajatelt, kes töötavad üldhariduskoolis või üldhariduskooli klassis, mille õppekeel on eesti keelest erinev keel.

⁵⁸ Hoolekogu 13.02.2019 koosoleku protokoll nr 2.

⁵⁹ PGS, § 74 lg 6; Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lg 2 p 5.

⁶⁰ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määruse nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 17; § 8 lg 1.

⁶¹ EHIS, seisuga 01.05.2024.

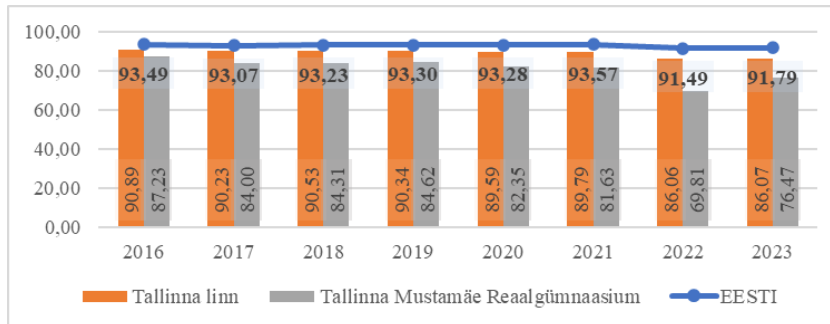
⁶² PGS, § 7 lg 1; § 74 lg 9.

⁶³ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6.

⁶⁴ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6 ja 7.

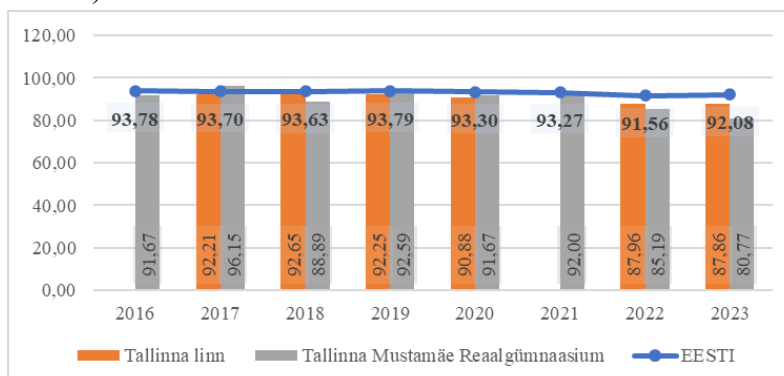
Koolis on kokku 30 pedagoogi, kelle puhul on nõutav C1 keeleoskuse tase (k.a direktor, õppealajuhatajad) ja kes õpetavad eesti keelt, eesti keelt teise keelena või annavad eestikeelseid õppeaineid. Järelevalves nähtus, et kõikidel oli nõutav keeletase olemas. Lisaks on koolis 30 õpetajat, kelle puhul on nõutav B2 eesti keele oskuse tase, neist kahele oli Keeleameti poolt tehtud ettekirjutus eesti keel B2 taseme eksami sooritamiseks tulevikus (2025).

3.7. EHISe andmetel on koolis eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal olnud läbivalt madalam kui nii Eestis kui Tallinnas kokku (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal on samuti nii Eesti kui Tallinna keskmisest madalam – 2023/24 õa-l ei vastanud viiendik õpetajatest eesti keele oskuse nõuetele (joonis 2).

Joonis 2. Opetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele gümnaasiumis, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Juhtkonna arvates on madalate näitajate põhjuseks olnud välismaalt tulnud töötajad, kes nüüdseks on koolist lahkunud. Õpetajate keeleoskuse tõstmiseks planeeritakse 2024/2025. õa-l keelekursuseid. Direktori sõnul on 5. klassides mure loodusainete õpetajate leidmisega ning matemaatika õpetajast paljudel on tähtajalised töölepingud.

3.8. EHISe andmetel (seisuga 01.10.2024) on eesti keele ja eesti keeles õpetamise meetodika pikematel kursustel 2020–2024. a-l osalenud 12 õpetajat. Direktori sõnul on käesoleva õa üldtööplaanis kavandatud LAK-õppe meetodika pikem kursus 30 inimesele.

3.9. Ettepanek direktorile

Tagada õpetajatele võimalus osaleda järjepidevalt eesti keele õpetamise meetodilistel koolitustel, tõstmaks õpetajate pädevust keeleõppe lõimisel aineõpetusega.

3.10. Ettekirjutused pidajale

- 3.10.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 74¹ esitatud nõuetele, lähtuda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõikest 6 ning tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 31.12.2025. Täitmise tähtaeg: 01.01.2026.
- 3.10.2. Tagada piisav arv kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid, et kindlustada kooli õppekavas määratletud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1 ja § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.

Ärakuualmisel soovis kool ettekirjutuse punkti 3.10.2. tähtaja pikendamist, põhjendades seda asjaoluga, et õpe magistratuuris kestab kaks aastat. Selgitame, et kool ja kooli pidaja peavad tegema kõik endast oleneva kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate leidmisel igal ajahetkel, seetõttu peab kooli pidaja ettenähtud tähtjaks tõendama kooli poolt läbi viidud tegevusi ja pingutust ettekirjutuse täitmisel.

4. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

Järelevalves vaadeldi kuivõrd kooli õppekeskkond toetab õpilast, millised on keeletunnid koolis ja kas õpilastel on võimalik saavutada riiklikult sätestatud õpitulemused ning nõutud keeleoskuse tase põhikooli lõpuks.

Kümmekond aastat tagasi oli tegemist keelekümbluskooliga, kuid hiljem tegevus vaibus õpetajate puudusel. Seejärel otsustas kooli juhtkond, et nendes klassides, kus õpetajad saavad ise eesti keeles teatud aineid õpetada, suurendati eestikeelse õppe mahtu (c-klassid, alates 2015. a) ja klassid nimetati eesti keele süvaõppega klassideks. Ülejäänud klassid on venekeelse õppega.

4.1. Eesti keele tundide arv vastab riiklikus õppekavas⁶⁵ sätestatule. Eestikeelne õppetöö toimub 1. ja 4. klassides. Eesti keele süvaõppega klassid on 2c, 3c, 5c, 6c, 7c, 8c, 9c. Neis klassides õpitakse 4–7 õppeainet eesti keeles. Ülejäänud klassides (6.-9. klassid) puudub eestikeelne aineõpetus (v.a eesti keel teise keelena). 2.-3. klassis on eesti keeles kehaline kasvatus, 5. klassis eesti kirjandus. Direktori sõnul on raskemate õppeainete õppekeel olnud hoolekogu ja õppenõukogu otsusel vene keel (nt füüsika, keemia, matemaatika). Gümnaasiumi õpilaste arvates on see olnud pigem vajalik, kuna eestikeelne õpe oleks liialt raske.

4.2. Õpe 1. ja 4. klassides on täies mahus eestikeelne. Neile klassidele võimaldatakse pidaja poolt lisaks tasuta eestikeelseid huviringe. Pidaja sõnul on kooli 1. klasside juurde loodud kaks õpetaja abi ametikohta. Juhtkonna väitel on 4. klasside õpetajad ja õpilased õppetöoga hakkama saanud ja nende arvates tehti eelmisel õa-l head eeltööd lastevanematega, selgitades eestikeelsele õppele üleminekut ja õppetöö toetamist.

4.3. Järelevalves vaadeldi, kuidas on eesti keele ja eestikeelne aineõpe koolis korraldatud. Külastati üheksat õppetundi: kuute eesti keele ning kolme eestikeelset ainetundi. Üleminek eestikeelsele õppele on koolis alanud.

Eesti keele õpetajad rääkisid tundides eesti keeles, tunnid vastasid ainekavale. Vahekeelt kasutati vähesel määral õppesisu üksikasjade tõlkimiseks. Õpetajad eelistavad traditsioonilisi meetodilisi võtteid. Domineerib kuulamise ja lugemise arendamine, rääkimisele ja kirjutamisele ei pöörata piisavat tähelepanu. Selgitame, et see ei ole kooskõlas tänapäevase kommunikatiivse keeleõppe põhimõttega ja oluline on, et õpilaste spontaanne eestikeelne eneseväljendusoskus areneb eeskätt loomulikus keelekeskkonnas ning eestikeelse aineõppe laiendamise kontekstis.

---

⁶⁵ PÕK, lisa 1.

Eesti kultuuriloo, kunsti ja liikumisõpetuse tundides rääkisid õpetajad eesti keeles, kuid õpilaste verbaalne käitumine oli valdavalt passiivne ja/või reproduktiivne. Õpilased kasutasid eesti keelt piiratud ulatuses enamasti formaalsetes suhtlemisolukordades, õpetajate kõne kuulamisel, eestikeelsete tekstide lugemisel ja üleskirjutamisel. Tavaklasside õpilaste puhul oli eestikeelne produktiivne suuline eneseväljendus valdavalt formaalne ja piiratud. Gümnaasiumiklasside õpilased kasutasid eesti keelt spontaansemalt ja mitteformaalselt. Vaadeldud tundides esines üksikutel põhikooli õpilastel raskusi eestikeelses eneseväljenduses ja kohati eestikeelsete õpetekstide ettelugemisel. Kohtumisel õpilastega ei ilmnunud eesti keeles suhtlemisel probleeme. Kool peaks pöörama rohkem tähelepanu õpilaste seotud kõne kujundamisele, samuti aineõppega seotud sõnavara arendamisele ja eestikeelse terminoloogiale. Eesti keele kasutamise mahu suurenemise kõrval on oluline keelekasutuse kvaliteedi paranemine.

Üldjuhul domineerivad koolis traditsioonilised õppemeetodid ja frontaalne töö. Õpetajate kontakt klassidega on hea, samas on õpilaste omavaheline interaktsioon sageli nõrk. Õppekeskkond peaks soodustama kommunikatiivset keeleõpet, kus õpilastel on omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskujud, nt rühmapõhine õpe. Vaadeldud eesti keele tundides olid tagatud põhieeldused sellise õppekeskkonna loomiseks. Kommunikatiivse keeleõppe võimaluste realiseerimine toimus piiratud ulatuses. Rühma juhendamine ei ole õpetajate metoodilise ettevalmistuse tugev külge. Põhikooli tavaklasside õpilaste eestikeelne verbaalne aktiivsus on sageli tagasihoidlik. Seda eeskätt piiratud sõnavara ja ebaühtlase motivatsioonitaseme tõttu. Tundides puudusid õpilastel võimalused puutuda kokku ajakohase probleem- ja/või avastusõppega ning osaleda spontaanse eneseväljendust arendavates ajurünnakutes. Seetõttu kasutati eesti keelt valdavalt formaalsetes olukordades. Paljudes klassiruumides on nn „rääkivad seinad“, õpetajad kasutavad arvuteid ning digitahvleid õppe sisu visualiseerimiseks. Eesti keele tundide õppesisu seostamist eestikeelse aineõppe vajadustega ei ole selgelt teadvustatud.

4.4. Koolis on õpetaja tunnivaatluse kokkulepitud vorm⁶⁶. Vaatluste eesmärgiks on teostada õppe- ja kasvatustegevuse seiret, külastada aine- ja huviringe, konsultatsioone, süvendatud eestikeelse aineõppega klasse, eestikeelset aineõpet ja eesti keele tunde. Vaatlusi viiakse läbi direktori poolt kinnitatud plaani alusel, külastades valimi alusel õpetajaid, sealhulgas alustavaid õpetajaid. Õppealajuhatajad andsid täidetud vormi põhjal järelevalves vaatluse all olnud tundide õpetajatele tunni osade ja valdkondade kohta analüüsivat ja asjakohast tagasisidet.

4.5. Ettepanekud direktorile

- 4.5.1. Kaasajastada eesti keele õpetamise metoodikat eestikeelsele õppele üleminekuklassides ja tavaklassides, lähtuvalt kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetest.
- 4.5.2. Kasutada tundides aktiivõppemeetodeid ja/või nende elemente, et aktiviseerida õpilase õppimist. Samuti pöörata tähelepanu õpilaste seotud eestikeelse kõne arendamisele ning spontaansele verbaalsele eneseväljendamisele, rääkimise ja kirjutamise arendamisele.
- 4.5.3. Külastada kooli juhtkonna poolt eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete tunde ning anda õpetajatele tagasisidet nende tegevuse kohta.
- 4.5.4. Luua õpetajatele võimalusi LAK-õppe ja keelekümbuse metoodikakursustel osalemiseks enesetäiendamise eesmärgil.
- 4.5.5. Kavandada eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajate omavahelist koostööd lähtuvalt ainetevahelise lõimumise põhimõtetest.
- 4.5.6. Täiendada keeleõpetajatel eestikeelset terminoloogiat (nt www.sonaveeb.ee; koolisõnastikud 2005–2010) ja osaleda aineühenduste tegevuses väljaspool kooli.

5. Sisehindamine ja kooliarendus eesti keele ja eestikeelse aineõppe tagamiseks

⁶⁶ Direktori 01.11.2023 käskkirj nr 1-2/24 „Kooli õppe- ja kasvatustegevuse seire läbiviimine“.

PGSi⁶⁷ kohaselt tehakse koolis sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad. Järelevalves vaadeldi, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi õpilaste eesti keele oskuse parandamiseks.

5.1. Koolis on kehtestatud⁶⁸ sisehindamise kord, mille on nõuetekohaselt⁶⁹ kehtestanud direktor, kuulates ära hoolekogu arvamuse⁷⁰. Kord on üles ehitatud arengukavas püstitatud eesmärkide ja alaeesmärkidele. Iga eesmärgi juures esitatakse soovitud tulemus ja seatud sihid, kirjeldades tegevused ja tulemused, mis tõendaksid eesmärgi suunas edenemist. Sisehindamise läbiviimise ajad ja tegevusalad on kavandatud eelmise õppeaasta töö kokkuvõtete tulemustest kooli üldtööplaanis ning sellest teavitatakse õppenõukogu õppeaasta algul.

Meetoditena on sisehindamisel muuhulgas kasutusel riikliku statistilise aruandluse, eksamite ja üleriigiliste tasemetööde tulemuste ja EHISE näitajad, arenguvestluste tulemused, tundide ja õpilaste vihikute vaatlemine, rahuloluküsitluste ja temaatiliste kontrolltööde läbiviimine.

Juhtkonna sõnul vastutavad sisehindamise protsessi läbiviimise eest õppealajuhatajad. Juunis on aineühenduste koosolekud, kuhu esitavad õpetajad oma kogutud andmed ja analüüsid ja mida protokollitakse. Kooli IT-tugisisik esitab lisaks statistikat eKooli põhjal.

5.2. Kool esitas järelevalves sisehindamise aruande⁷¹, millele oli arvamuse andnud õppenõukogu ja hoolekogu⁷². Parendusettepanekud käsitlesid eestikeelse aineõppe mitmekesistamist, õpetajate õppemetoodikate koolitusi ning põhikoolis reaalsuunda ja eestikeelset aineõpet toetavate õppeainete sisseviimist (5.-9.klass). Järelevalves leidis kinnitust üldtööplaanis kavandatud tegevuste põhjal, et ettepanekuid on suuremas osas arvestatud. Toetavate õppeainete sisseviimise kohta tõendeid ei olnud.

5.3. Koolil on kinnitatud arengukava⁷³ aastateks 2024–2027. Arengukavas on esitatud eesti keele õppimise ja õpetamisega seotud eesmärk ja tegevused ning nende täitmist on kooli sisehindamise ja tegevuste põhjal võimalik hinnata. Strateegilistele eesmärkidele on lisatud tulemusnäitajad, baas- ja sihttasemed, alaeesmärgid, arendustegevused, tegevusnäitajad, tähtaeg ja vastutajad. Parendusvaldkondadena on välja toodud vajadus mitmekesistada lõimitud aine- ja eesti keele õpet ning toetada õpetajate eesti keele õpet ja keelepraktikat.

Järelevalves leidis kinnitust, et kool on kavandamas lähiajal LAK-õppe pikemat koolitust kuni 30-le õpetajale. Juhtkonna sõnul on tänased kooli arendustegevused eestikeelsele õppele üleminek ja õpitulemused. Kool on osalenud riiklikes rahuloluküsitlustes.

5.4. Koolil on õppenõukogu poolt kinnitatud⁷⁴ 2024/2025. õa üldtööplaan. Dokumendi üks prioriteetidest on süsteemne ja toetatud eesti õppekeelele õppetööle üleminek. Määratud olid tegevused ja vastutajad, samuti HEV-valdkonna ja ainekomisjonide tegevuse plaan, personali täiendkoolitus- ja keeleõpe kavad.

5.5. Kooli tulemusnäitajate põhjal on põhikooli osas eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud läbivalt Eesti ning ka Tallinna samast osakaalust madalam (joonis 3).

⁶⁷ PGS, § 78 lg 1.

⁶⁸ Direktori 03.09.2024 käskkiri nr 1-2/2 „Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumi sisehindamise kord“.

⁶⁹ PGS, § 78 lg 3.

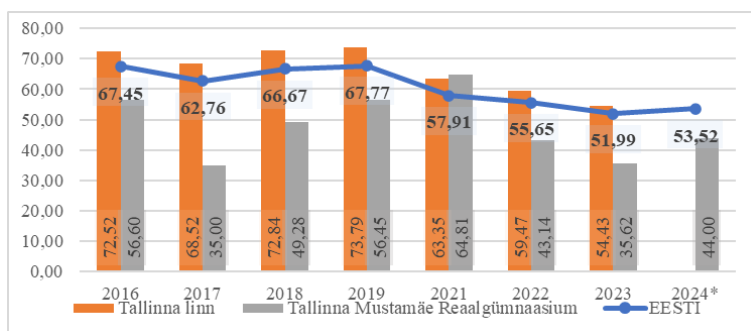
⁷⁰ Hoolekogu 28.08.2024 protokoll nr 1-3.3/4.

⁷¹ TMRG sisehindamise aruanne, periood 2020-2023.

⁷² Õppenõukogu 16.01.2024 protokoll nr 1-3.2/6; hoolekogu 08.02.2024 protokoll nr 1-3.3/2.

⁷³ Tallinna Haridusameti juhataja 27.06.2024 käskkiri nr T-7-1/24/247 „Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumi arengukava 2024-2027“; õppenõukogu 21.05.2024 protokoll nr 1-3.2/8; õpilasesinduse 16.05.2024. koosoleku protokoll nr 1-3.5/2; hoolekogu 24.05.2024. koosolekul protokoll nr 1-3.3/3.

⁷⁴ Õppenõukogu protokoll 30.08.2024 nr 1-3.2/1.

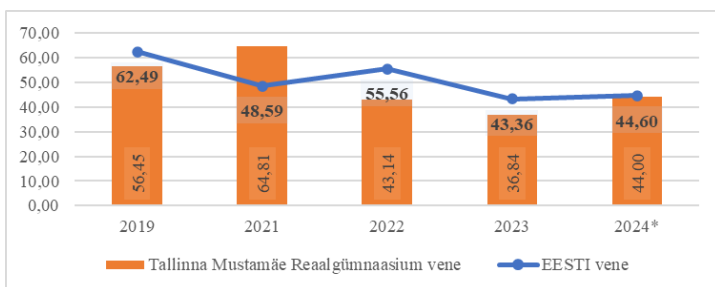

Joonis 3. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal kokku, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Õpetajad hindasid vestlusel õpilaste üldist eesti keele oskust madalaks. Õpilased ja hoolekogu kinnitasid, et õpilastel puudub võimalus eesti ja vene kodukeelega laste ühisteks tegevusteks, sealhulgas kooliväliselt ja vaid mõni üksik õpilane on osalenud õpilasvahetusprojektides.

5.6. Koolis on põhihariduse lõpetajaid 2019. aastast alates olnud vaid vene keeles, seepärast saab siin võrrelda tulemusi ka Eesti kõigi vene õppekeeles põhikooli lõpetajatega. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil B1 keeletase saavutanute osakaal on olnud vaid 2021. a-l kõrgem kui vene õppekeeles Eestis keskmiselt (joonis 3.1).

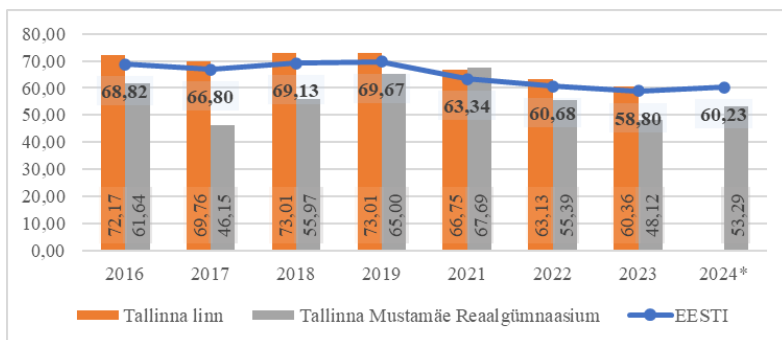

Joonis 3.1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 taseme saavutanute osakaal kokku, % - õppekeele lõikes.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

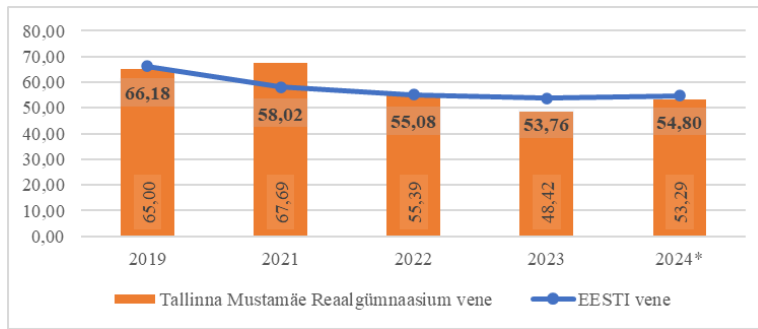
Juhtkonna sõnul tegid 2021. a-l keelekümblusklassi õpilased eksami kõrgete tulemustega. Samas leiti, et kool on õpilasi igati toetatud, viiakse läbi prooviksam, pakutakse konsultatsioone nõrgematele õpilastele.

Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksami keskmise tulemuse suundumused on sarnased B1-keeletaseme saavutanute osakaalu suundumustele (joonised 4 ja 4.1).

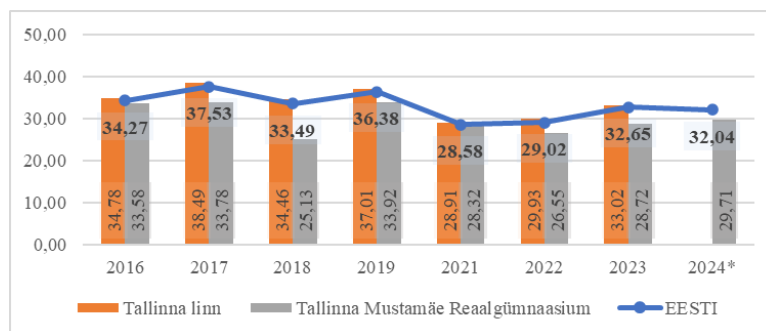
Joonis 4. Lõpueksamite tulemused: eesti keel teise keelena kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

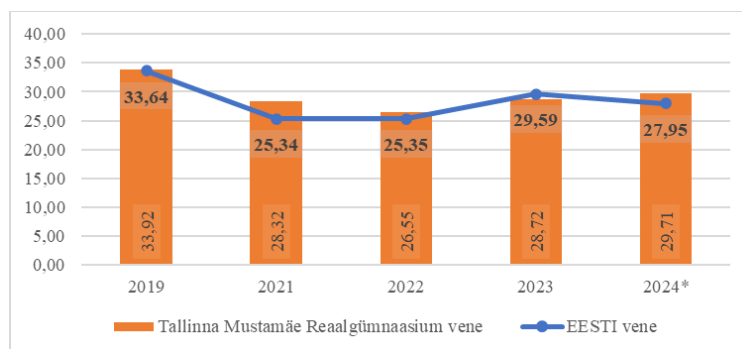
Joonis 4.1. Lõpueksamite tulemused: eesti keel kokku.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

5.7. Põhikooli lõpu matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on koolis olnud samuti Eesti keskmisest madalam. 2023. ja 2024. a tulemustes on toimunud muutus paremuse suunas, kuid kooli keskmine tulemus oli ka siis madalam kui Eestis keskmiselt (joonis 5).

Joonis 5. Lõpueksamite tulemused: matemaatika kokku.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

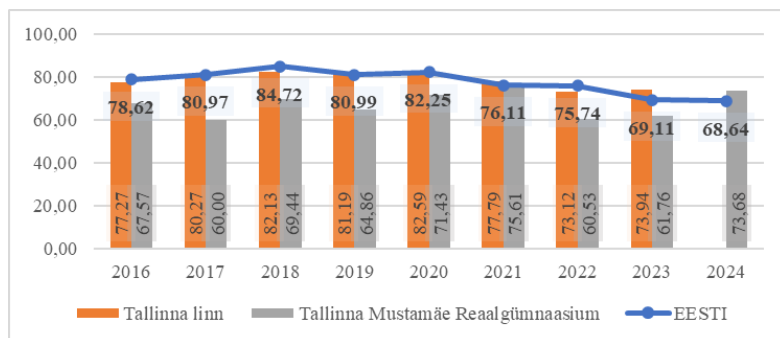
Vene õppekeeles põhikooli lõpetanute Eesti keskmise tulemusega võrreldes saab öelda, et põhikooli lõpetanute matemaatika eksami tulemused on olnud samal tasemel kui Eestis vene õppekeeles keskmiselt. Kooli 2024. aasta keskmine tulemus on pisut kõrgem (joonis 5.1).

Joonis 5.1 Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium.

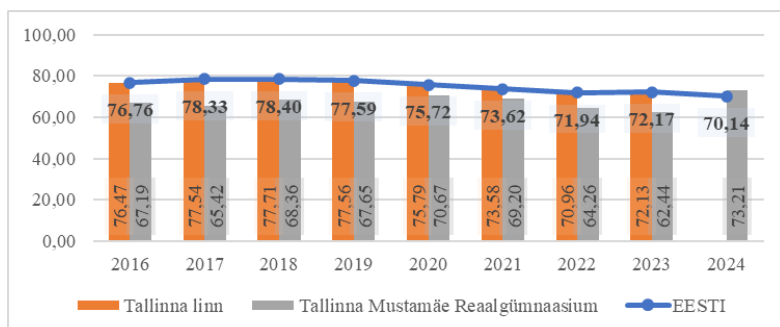
Juhtkonna sõnul pakutakse 9. klassile lisategevusi, pakkudes võimalust osaleda koolivaheaja matemaatika ja eesti keele eksamiks valmistumise laagrites.

5.8. Gümnaasiumi tulemuste osas on eesti keel teise keelena riigieksami tulemused olnud valdavalt nii Eesti kui Tallinna keskmisest madalamad, kuid 2024. a andmetel on B2 keeletaseme saavutanud kogu Eestiga võrreldes kõrgem osakaal õpilasi (joonis 6) ning sama trend on keskmises eksamitulemuses (joonis 6.1.). 2024. a-l saavutas B2 keeletaseme peaaegu kolmveerand kooli lõpetajatest.

Joonis 6. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2 taseme saavutanute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes*, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

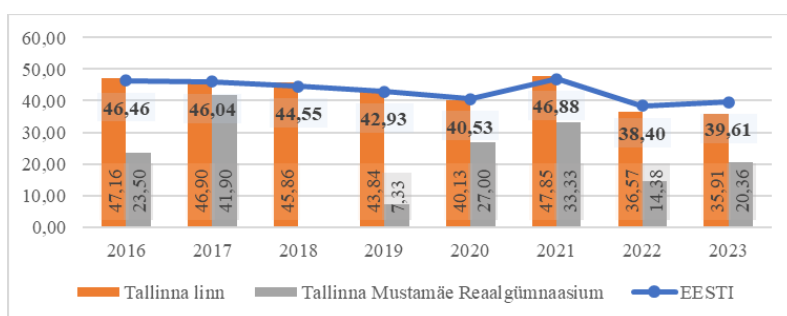
Joonis 6.1. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keel teise keelena riigieksami keskmine tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Juhtkonna sõnul näevad nad ainult enda kooli tulemusi ja nende hinnagul on neil siiski alati kõrgem Eesti keskmisest.

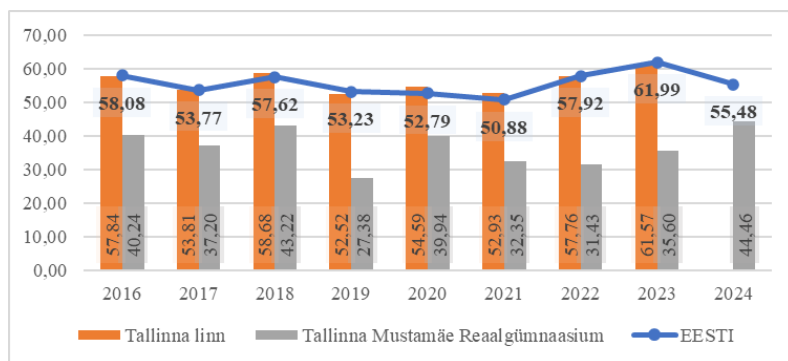
Juhtkonna sõnul valmistatakse gümnaasiumi õpilasi eksmiks ette sarnaselt põhikooli õpilastega. Üks meede on viia koolis läbi proovieksamid. Juhtkond esitab õppenõukogus õppeaasta lõpul vastavad andmed ja analüüsib tulemusi.

5.9. Matemaatika tulemused varieeruvad aastati, kuid on läbivalt madalamad kui Eestis ning Tallinnas keskmiselt. 2024. a-l tegid õpilased koolis ainult laia matemaatika eksami ning selle keskmine tulemus on kõrgem kui varasematel aastatel kuigi endiselt pisut madalam kui Eestis keskmiselt (joonised 7 ja 7.1.).

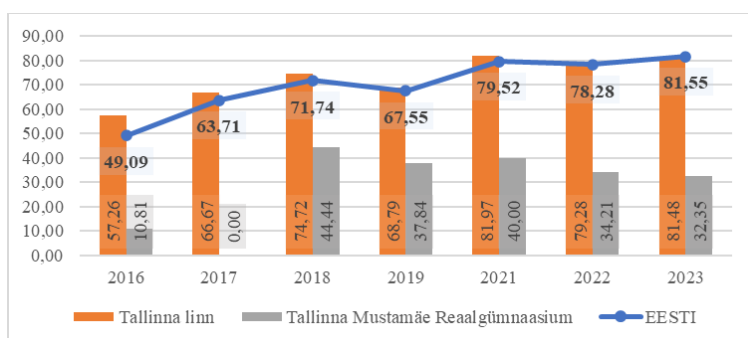
Joonis 7. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte kitsa matemaatika riigieksami tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Joonis 7.1. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte laia matemaatika riigieksami tulemus. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

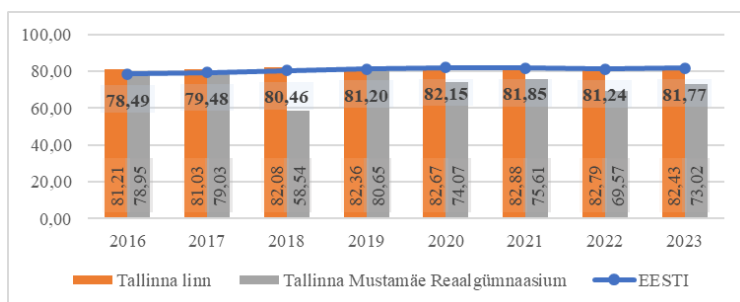
5.10. Vähemalt ühes võõrkeeles B2 keeletaseme saavutanute osakaal on koolis olnud nii Eesti kui Tallinna keskmisest oluliselt madalam (joonis 8). 2024. a-l saavutas vaid kolmandik kooli lõpetajatest ühes võõrkeeles B2 keeletaseme.

Joonis 8. Vähemalt ühes võõrkeeles B2-taseme saavutanud gümnaasiumi statsionaarse õppe lõpetajate osakaal, %. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

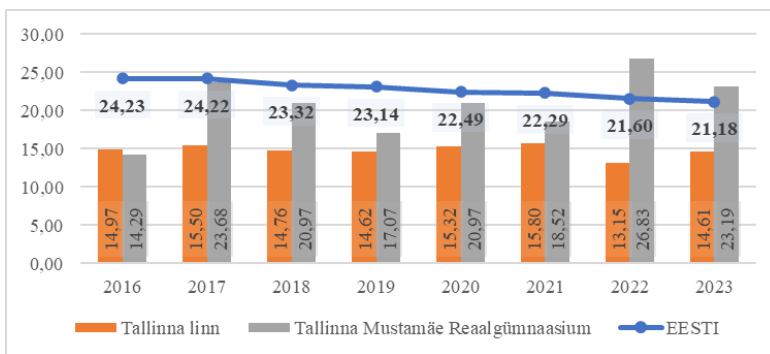
Direktori selgitusel saab kool vastavad andmed infosüsteemist ainult oma kooli kohta ja laiemalt võrrelda teistega ei saa. Kuna inglise keele õppimiset alustatakse alates 2. klassist, siis selles keeles on tulemused olnud head.

5.11. Keskkhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast kooli lõpetamist on olnud mõnel aastal madalam, mõnel aastal pisut kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 9).

Joonis 9. Keskkhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist, %. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Kutsehariduse omandanute osakaal 5 aastat pärast kooli lõpetamist on olnud Eesti vastavast näitaja väärtusest valdavalt madalam, kuid 2023. ja 2024. a-l kõrgem kui Eestis keskmiselt (joonis 10).

Joonis 10. Kutsealase hariduse omandanute osakaal 5 a pärast põhikooli lõpetamist, %. *Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.*

5.12. Ettepanek direktorile

Pakkuda erinevaid võimalusi eesti ja vene kodukeelega laste ühisteks tegevusteks, sh kooliväliselt, ning võimaldada kõikide kooliastmete õpilastele võimalusi kohtuda ühisüritustel eestlastest eakaaslastega ja osaleda õpilasvahetusprojektides.